

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 18.08.2025

Meie 08.09.2025

nr 8-1/25/2170-14,
HTM/25-0525/-2K
nr 8-2/4279

Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Haridus- ja Teadusministeerium on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud õppetoetuste ja õppelaenu seaduse (ÕÕS) muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega.

- 1. Eelnõu § 1 p 20 (ÕÕS § 24 lg 3) –** kõnealuse sättega täiendatakse ÕÕS § 24 lõikega 3 (varasem § 1 p 19 – § 24 lg 2 teise lause muutmise), mille kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister õppelaenu saanud isikute arvestuse pidamiseks sõlmida eraõigusliku juriidilise isikuga halduslepingu halduskootöö seaduses sätestatud korras.

Kordame esimesel kooskõlastusringil esitatud märkust, et seletuskirjas tuleb välja tuua, kuidas suhestub loodav andmekogu 2028. aastal loodava krediidiregistriga. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei ole otstarbekas pidada kahte eraldi andmekogu, milles kajastuvad isikute laenukohustused. Palusime selgitada seletuskirjas, kas tegemist on ajutise lahendusega kuni luuakse krediidiregister ning kui ei, siis mis kaalutlustel. Kooskõlastustabelis on välja toodud, et kuna positiivne krediidiregister ei täida kõiki vajadusi, mida tänane eraõiguslik juriidiline isik võimaldab, sh suhtlus vajalike andmekogude ja pankadega, siis ei paku loomisel olev süsteem terviklikku lahendust, ent võib pakkuda õppelaenu pakkuvatele pankadele täiendavaid võimalusi laenukõlblikkuse hindamisel. Samas ei ole kooskõlastustabelis välja toodud milles positiivse krediidiregistri puudujäägid seisnevad ja seega ei ole võimalik meil hinnata, kas on otstarbekas pidada ka tulevikus kahte eraldi registrit ja erasektorilt teenust sisse osta selle asemel, et kajastada vajalikud funktsioonid positiivses krediidiregistris. Palume seletuskirja ja kooskõlastustabelit täiendada.

Lisaks juhtisime tähelepanu, et juhul, kui ministeerium kasutab mõne muu eraõigusliku juriidilise isiku teenust, siis selleks, et see juriidiline isik võiks riigi nimel töödelda ka isikuandmeid, tuleb ka selleks seaduse tasandil volitus anda. Näiteks täiendades § 24 uue lõikega järgmises sõnastuses: „Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ülesande üleandmisel on eraõiguslikul juriidilisel isikul õigus töödelda isiku üldandmeid ja [...]“. Andmesubjektile peab olema selge, milliseid tema andmeid lubab riik töödelda ning kaua neid andmeid töödeldakse.

Selleks, et ministeeriumil oleks õigus saada teavet õppelaenu saanud isikute kohta, peab olema seaduses õiguslik alus pangasaladuse avalikustamiseks. Hetkel toimub

pangasaladuse avaldamine ministeeriumile laenusaja nõusoleku alusel (krediidiasutuse seadus (KAS) § 88 lg 3 p 2). Märkime, et meie hinnangul ei taga nõusoleku alusel andmete töötlemine antud juhul andmete õigsust, st ministeerium ei saa teavet õppelaenu võtmise kohta, kui isik ei anna nõusolekut selle avaldamiseks. Kui aga nõusolek pangasaladuse (sh isikuandmete) avaldamiseks on eeltingimus õppelaenu saamiseks, siis ei ole tegemist nõusolekuga, kuna nõusolekut peab olema võimalik tagasi võtta. Meie hinnangul tuleb seaduses ette näha ministeeriumi õigus pangasaladusele seoses õppelaenu saanud isikute üle arvestuse pidamisega. Siinkohal tuleb ka mõelda läbi, millised õigused on võimalik eraõiguslikule isikule delegeerida. Juhul kui selleks on üksnes arvestuse pidamine, siis on eraõiguslik juriidiline isik ministeeriumi volitatud töötleja ning temale eraldi pangasaladuse avaldamise alust ette nägema ei pea. Kui aga eraõiguslik juriidiline isik ka vastutab selle seadusest tuleneva ülesande täitmise eest ministeeriumi asemel, siis on ta pangasaladuse vastutav töötleja ning sellisel juhul tuleb ette näha ka õiguslik alus talle pangasaladuse avaldamiseks.

Esitasime eelmisel kooskõlastusringil ka märkuse ning küsimused järelevalve kohta. Palume seletuskirja veel täiendada, sest lisatava § 24 lõike 3 osas puuduvad selgitused ning vastamata on jäetud küsimused, mis eelnevalt edastasime – sh kes teostab halduslepingu üle järelevalvet ning kuidas tagatakse, et riigil oleks olemas oma ülesande täitmiseks vajalikud andmed (andmed õppelaenu võtnud üliõpilaste kohta) ehk – kuidas saab riik eraõiguslikult juriidiliselt isikult info. Lisaks on öeldud kooskõlastustabelis, et tänane eraõiguslik juriidiline isik võimaldab kõiki vajadusi, sh suhtlus vajalike andmekogude ja pankadega. Palume selgitada/viidata, millisest õigusaktist need volitused tulenevad.

2. Palume eelnõu seletuskirja sissejuhatuses esitatud halduskoormusega seotud teavet pisut muuta, sest halduskoormus avaldub ettevõtetele ja inimestele, avalikule sektorile avaldub töökoormus. Soovitame sõnastust muuta selliselt: „Eelnõu jõustumisel väheneb halduskoormus krediitiasutustele ning laenuvõtjale ehk õpilasele ja üliõpilasele" (kui on soov riigi koormuse vähenemist samuti kajastada, siis märkida, et väheneb riigiasutuste töökoormus).
3. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisas esitatud eelnõu failis esitatud normitehniliste ja keelemärkustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, kart.voor@justdigi.ee
Helen Uustalu
Monika Tappo
Mari Käbi
Birgit Hermann